

Vári Attila

Kőpad

Virágcsokorral érkezett. Örökzöldekkel vegyes fréziát hozott, tudta, hogy az Éva kedvence, s úgy került meg a fát, amely alatt fehér márványpad állt, hogy ne vegyék észre. Az öreg platán törzse olyan vastag volt, hogy akár ketten is elbújhattak volna mögéje anélkül, hogy akárcsak az árnyékukat is megláthatta volna a padon ülő.

Egy darabig állt, hol leengedte, hol pedig mellmagasságba emelte a virágokat, mintha nem akarná megzavarni a lányt, aztán lassan, olyan óvatosan, hogy a platán alatt tavalyról maradt száraz levelek meg sem zörrentek a talpa alatt, elindult a pad felé.

Apró szemű eső esett, de nem volt hideg. Párásan meleg levegő fojtogatta, s a lombok alatt még teljesen száraz volt a fű, s a kőpadon sem látszott, hogy már órák óta szítál. Mégis zsebkendőt terített, nem akarta, hogy a por, amely a nedvességtől talán már vékony sárréteggént fedte a padot, bemocskolja ünnepi öltönyét.

A sötétkék, fehér babos nyakkendőt kötötte fel a gengsztercsíkos öltönyhöz, s a virágot óvatosan maga mellé tette a márványlapra. Feszengett, mint aki nem tudja, mivel is kezdje, néha azt a viccet mesélte, amelyet nemrégiben hallott, de nem beszélt az időről, az volt a véleménye, hogy az modortalanságról árulkodik. Olyasmiről beszélni, ami evidencia, no azt nem, akkor már inkább a hallgatás. Köhintett, torkát köszörülte, mintha szónoklatot akarna tartani, zsebkendőjét kereste, hogy megtörölje az orrát, de aztán hirtelen elhatározással nekiállt a mondókájának.

– Ne haragudj, tegnap elmentem volna érted, ahogy megbeszéltük, tudod, az volt a helyzet, hogy amikor már indultam volna, beállított Feri, különben megfeledkeztem teljesen arról, hogy huszonnyolcadika van, s hogy aznapra terveztük a visszavágót. Mert a múltkor Dani csapata győzött, s minden évben az lesz a király, aki megnyeri a versenyt.

– Most is a gát fölött jelöltük ki az indulást, és most nekünk volt szerencsénk. Emlékszel, meséltem a múltkor, hogy csak azért győztek le két hete egy hajóhosszal, mert ők a parti vízen könnyebb helyzetben voltak, mint mi. Pedig mi nagyobb csapásszámmal mentünk, de végig a fősodorban, s ők a holt vízben is csak éppen hogy ránk vertek.

– Természetesen mi nyertünk. De ez nem érdekes. Tudod, azért rendezzük már évek óta ilyen korán reggel a versenyeget, mert még nincsenek kint a kocaeve-

zősök, nyugodtan mehetünk, de igazából lényegtelen, hogy ki lesz a kajakkirály, mert az a szép benne, hogy aztán visszafelé már csak csobogunk, s mindig látunk vízyitűkot, bölömbikát, vagy vidrákat a túlsó part körül.

Most, amikor már visszafordultunk a régi malomgáttól, a vízen, a két csónak előtt Feri meglátta a hullát.

Kockás inge volt, kék dokknadrágja volt... Látod, szinte azt mondtam, hogy kék dokknadrágot viselt, de az a szó, hogy viselt, egyáltalán nem találna, nem, az olyan lenne, mintha azt mondanám, hogy a hulla fölvette ruháját. Egyáltalán nem lehet olyant mondani, hogy hordott vagy viselt... Szóval ott úszott az a hulla, feltúrt nadrágjából kilátszott a lábszára, és mi nem is attól döbrentünk meg, hogy hulla van a vízen, de olyan rózsaszín volt, mint egy púderes doboz, vagy mint a kiszínezett játékbabák. És a haja. Na aztán, még az volt igazán különleges. Mint a tejes kukorica bajusza, annyira vastag szálú volt, s olyan szabályosan terült szét a víz tetején, hogy az arcából nem láttunk semmit.

– Húzzunk bele. Jobb lesz eltűnni – mondta Dani –, mert ez még olyan friss hulla, hogy még el sem színeződött. Az is lehet, hogy meggyilkolták, aztán majd járhatjuk a rendőrséget, a bíróságot. Azt sem hiszik majd el, hogy nyolc ember közül senki sem látott semmit. Hogy nem vettünk észre a parton valami szokatlan mozgást.

– De hát evezünk. Ha az ember egy négyszemélyes kajakban ül, akkor csak a másik hátát látja, az első pedig a vizet – mondta Feri, és közelebb akarta kormányozni a csónakot a hullához, de mi vizet fogtunk, eltérítettük a hajót, s így már sokkal távolabb kerültünk, semmint hogy ő evezőjével hozzápiszkálhasson. Hülyék – mondta Feri. – Az is lehet, hogy még él. Még a sarat, az iszapot sem mosta le róla a víz. Tiszta mocsok a lába. Lehet, hogy mesterséges lélegzéssel még fel lehetne támasztani.

– Azt már nem – mondta az a csúnya, pattanásos fiú. Tudod, Éva, az, akit te elkereszteltél Csimpánznak a hosszú karjai, beesett válla miatt... De el sem tudod képzelni, hogy az a vékony gyerek, milyen hosszú evezőcsapásokra képes. Ja, azt nem is mondtam, hogy a sorsolásnál mi kaptuk megint a struert-típusú hajót, úgyhogy a többiek nem mondhatták, hogy mi megyünk a gyorsabbikkal. És akkor a Csimpánz azt mondta, hogy hülyeség.

– Nem kell hozzányúlni, még az hiányzana, hogy elkezdjük nyomogatni a mellkasát. Nekem a nagybátyám ügyvéd, és pont egy ilyen dolgot mesélt, hogy valaki éleszteni próbált egy sebesültet, és aztán ráfogták, hogy attól halt meg, hogy összetörte a bordáit, azok pedig átfúrták a tüdejét meg a szívét. Pedig az autó éppen úgy ütötte el, hogy a mellén mentek át a kerekek. De mégis fél évet ült a nyomorult, csak azért, mert segíteni akart.

Tudod, Éva, a part mentén a holtvíz egy kicsikét visszafelé áramlik, s a hulla feje bekerült az áramlásba, majdnem megfordult, de aztán a lábát elkapta a folyó sodrása, s jó néhány méterrel elénk került, mert mi a lapátokra támaszkodva szinte álltunk, és akkor meghallottuk a teherautók zúgását.

Onnan fentről, a nagy kanyarból hallatszott a hang, s amikor megláttuk a páncélozott csapatszállítókat, akkor rájöttem, hogy talán úgy történhetett, hogy gyakorlat volt a szigeten, az is lehet, hogy éleslövészet, s ezt a nyomorultat

eltalálták. Mondtam is a többieknek, hogy mire gondolok, s akkor Dani, tudod, hogy mindig vezéresdit játszik, azt mondta, hogy állítsuk le a katonákat, mert ha tényleg lelőtték, akkor annak nyoma is van, s akkor mi csak megtalálók vagyunk, nem lehetünk tanúi annak, ami a lőtéren történt.

Áteveztünk, Dani kiállt az evezőjével, becsületesre röhejes volt, ahogy ott állt, keresztbe tett lapáttal, mint egy bennszülött forgalmi rendőr. Gatyában, és könyökén a gumifásli kötéssel, mert mindegyre kimarjult a könyöke a sok teniszszesztől. És akkor ott állt, mint egy leeresztett sorompó, s mi nem hallottuk a dübörgés miatt, hogy miket magyaráz a parancsnoki kocsiból kiszálló tisztnek. De az egyik teherautóról leszedtek egy rohamcsónakot, s a parancsnok négy katonával odajött, ahol mi az áldozatot mutattuk.

Kézzelel nyúlt bele a hullá hajába, aztán olyan hangosan röhögött, hogy mi az elképedéstől szólni sem bírtunk, és nem láthattuk a rocsó magas oldala miatt azt, amit ő látott, úgy, hogy magasra emelte a kirakati próbababát, s a röhögéstől még mindig nem tudott beszélni.

A bábu sliccére mutogatott, ahonnan olyan sugárban, mintha pisilne, folyt, egyre folyt az üreges testből a víz. Aztán még mindig fuldokolva azt mondta, hogy ezt elviszi, ezzel a kaszárnyában még rendeznek ők is egy beugratós heccet, és azt is mondta, hogy ha nem látta volna a kifehéredett rémült pofánkat, azt hitte volna, hogy mi akartuk átverni, és csak röhögött és röhögött, és mi még akkor is az evezőinkre támaszkodva szinte álltunk, amikor az oszlop már elindult a város felé.

És tudod, amire visszaértünk a csónakházhoz, a pincérek a hajó jellegű vendéglőben már terítették, úgy hogy csak éppen letöröltük a kajakokat, viszaraktuk őket a hevederekbe, s mentünk sörözni. De nemigen volt kedvünk dumálni, mert igaz az, hogy megtudtuk, hogy semmi sem történt, talán valaki, akinek mindegyre ellopták a termését a part menti zöldségkertészetek valamelyikében, madárijesztőnek vitte, vagy lopta valahonnan azt a babát, aztán egy beijedt tolvaj leütötte, s amikor rájött, hogy csak rémítgetésre tették a paradicsomföld közepébe, dühében vízbe dobta. És akkor mindenik elmondta, hogy mi lett volna, ha igazi embert találunk, és kiderül, hogy tényleg lövésnyomok vannak rajta.

– És ha minket is lelőttek volna, hogy ne maradjon tanú? – kérdezte Feri, s a sörhából úgy nézett ki a pofája, mintha valami vén arab mesemondó lenne.

– Azért mégsem a háború közepén vagyunk, hogy egy rohadt almáért, vagy egy kotlóstojásért valakik csak úgy lepuffantsanak, mint a muszkák. Az rosszabb lett volna, hogy ha élő ember hullája, mert akkor persze, hogy van neki családja, és akkor el kellett volna mesélnünk nekik, hogy és mint találtunk rá, meg aztán, azok sírtak volna, és olyankor az ember olyan hülyén érzi magát, és olyanokat mond, hogy az élet a legjobb vigasztaló. Meg olyanokat, hogy biztosan nem szenvedett sokat, és mindegyre azt hajtogatni, hogy őszinte részvétem. És akkor az is illik ilyenkor, hogy az ember elmegy a temetésére, és kezét fog egy csomó ismeretlennel, akik lehet, hogy pontosan ugyanúgy nem ismerték, csak a sógoruknak volt osztálytársa a halott, vagy a felesége munkatársai voltak, és akkor az ember azoknak is azt mondja, hogy vigasztalódást...

– Inkább a kirakatrendezőnek kell azt mondani, hogy őszinte részvétem, meg minden. Mert hátha valamilyen sportüzletet rendezett be, azért volt atlétatrikó meg dokknadrág a hullánkon. És a kirakatba rakott elszenesedett fákból, vagy na, feketített csutakokból tábortüzet is rakott, aminek a közepében vörös fényű villanykörte égett. És akkor ott körülötte, beárcéduálva ott hevert a műhomokon a sok horgászbot, meg hegymászó bakancs, bűvárszemüveg, teniszütő és focilabda, meg minden, ami egy ilyen boltban van, mintha a nyomorult próbababa egyszerre akarna hegyet mászni, teniszezni, halászni és focizni – és amikor a Csimpánz ezt mondta, akkor már megjött a röhöghetnékünk.

Dani elmesélte, hogy a szomszédjuk, a városi párttitkár milyen cirkuszt rendezett, mert amíg nem tudta, hogy mit jelent, addig nagyon tetszett a lánya álarcosbálra készülő jelmeze. Aztán, amikor elmagyarázták, hogy miért van olyan sok keze, hogy ő Siva, a hindu isten, akkor káromkodni kezdett, hogy ő egész életén keresztül a klerikális reakció, a vatikáni népbuittás ellen harcolt, hogy most a nyugatról áramló babonákkal találja magát szembe, a saját házában. És akkor a lánya azt mondta, hogy India keleten van, mint Kína, mint az imperialisták ellen harcoló Korea. De a párttitkár csak egyre üvöltött. Olyanokat kiabált, hogy feljeleníti azt is, aki kitalálta a karnevált, ezt a retrográd, antimarxista kispolgári szórakozást.

– Szóval, ha a te kirakatrendező ennyi mindent rakott volna a vitrinbe, akkor jobb lett volna neki egy Siva.

Szóval egészen jól telt a délelőtt. Már nem akartunk felállni az asztaltól, csodásan süttött a nap, és én tényleg elfelejtettem, hogy azt ígértem, utána megyek és elbújunk napozni a gát alatti kisszigeten. De akkor valami kölykök felraktak a csónakház tetejére egy macskát. Szurokkal töltött dióhéjba nyomták a mancsait, s az őt, az a vén bányász, tudod, aki mindig arról mesélt, hogy a látóember megkente egyszer az ő szemét is fehér mákolajjal, s ettől éjszaka látta a kincset. De olyan mélyre volt elásva, hogy azt élő ember fel nem hozhatta volna a föld mélyéből. Szóval a vénember mindig behúzódott a meleg elől a csónakházba. A gyúrópadon szundikált, s akkor meghallhatta a kísérteties kopogást. Nem is nézte a tetőt. Egyenesen felénk jött, szinte rohant. Danit hívta, azt mondta, hogy most már nappal is megjelennek a szellemek, s mi úgy röhögtünk, hogy magamra öntöttem a sört. Csupa ragacs lettem, s akkor a pincér azt mondta, hogy menjek zuhanyozni, mert mindjárt megesznek a darazsak.

Azt hiszem, hogy már részegek lehettünk, mert a többiek kórusban zümmögtek, már az sem zavarta őket, de engem sem, hogy két asztallal arrébb ott ült az iskola igazgatója, s ő is benne lesz az érettségi bizottságban. Mert mi a francnak húztuk volna meg magunkat.

Az érettségi banketten szinte minden tanárral lepertusodtunk, akkor meg minek félni a diritől. Az érettségi amúgy is csak fellépés dolga. És mi, a nyolcak, úgy röhögtünk mindenben, hogy a pincérek is körénk gyűltek, azt mondták, hogy most már nincs több sör, de akkor a Böki testvére, az a kopaszodó orvostanhallgató, aki egy másik asztalnál ült, rendelt söröket és áthozta az asztalunkhoz.

– Nyolc üres üveget tegyetek most át hozzám, mert ezek képesek itt duplán felszámolni – mondta, s mi ezen is röhögtünk, mert nyolc helyett tízet raktunk

hozzá, és kórusban énekeltük, hogy négy meg négy az néha tíz, és akkor a Böki testvére megsértődött, visszadobta a két üveget, és akkor kezdődött el a csata. Egy darabig dobálóztunk az üres üvegekkel, de nekem eszembe jutott, hogy menjünk tekézni. Azt mondtam, hogy üres a kuglizó, és aztán már a fabábokkal is jól lehetett dobálózni. Szereztünk egy labdát, azt rúgtuk a bábokra, egészen addig, amíg valaki ki nem hívta a rendőröket.

Az egyik, aki régebb evezett, s most amolyan másodedzőként segített a kezdőknek, azt mondta, hogy öltözzünk fel, ne csináljunk fesztivált, mert akkor kénytelen lesz bevinni minket, és akkor aztán a rendőrök is röhögni kezdtek, amikor azt mondta Dani, hogy mi, nyolc ember meg három rendőr, éppen tizenegy, akkor menjenek vissza a városba, vagy a gátórháztól telefonáljanak még két kocsierért. És akkor azon röhögtek ők is, hogy nincs is három Pobedájuk, mert csak kettőt használnak ők, a harmadikkal a kapitány a feleségét szokta piacra meg fodrászhoz vinni. És akkor kitaláltuk azt, hogy bilincseljenek egymáshoz, és fürdőgatyában fogunk az autó előtt menni, de az még jobb lenne, ha összeláncolnának...

És akkor Tomi, az evezős rendőr azt mondta, hogy szálljunk be hárman, azokat fölviszi a nagy fákhöz, aztán visszajön a másik négyért, mert úgyis bejelentést kaptak, hogy valaki lopja a paradicsomot. És akkor ők most figyelőszolgálatban lesznek ott. És pénzt adott nekem, hogy vegyek egy liter vodkát és egy liter szürke mezei rumot, mert két lityi tizenhárom felé osztva nem is lesz sok, csak olyan másfél deci fejenként.

– De tedd bele a sportszatyorba. Nem kell, hogy itt lássák, hogy a kicsengetéseteket megünnepelni – mondta, és tényleg elvitte a három fiút. Mind a hármat a Dani csónakjából. De mi öten maradtunk, nem négyen, ahogy Tomi számolt, és aztán, amikor már beittunk a vodkával megkevert rumból, akkor még a két másik rendőr is azon röhögött, hogy Tomi nem egy Einstein, mert ha előbb elvisz hármat, utána meg négyet, az csak a szovjet öt éves tervben lehet nyolc. De ha minket, a nyolcakat összeadja a három rendőrrel, az csak tizenegy, nem tizenhárom.

Szóval olyan napunk volt, hogy soha életünkben nem fogjuk elfelejteni. De a sok sör után a keverék meg a tűz nap olyan hirtelen taglózott le, hogy arra sem emlékszem, hogy Tomi egyenként szállított haza.

Úgy fürdőnadrágban vitt, ahogy voltunk. Még most is ott van a szkámpolóm meg a rövidnadrágom a csónakházban, a tornacipő volt az egyetlen ruhadarabom, azt is csak azért vettem fel, mert át kellett mennem a felforrósodott vasúti hídon a piáért, s égette volna a talpamat a fémlemez.

Azt hiszem, lehetett délután négy óra, amikor anyám lefektetett, de akkor is csak röhögtem, mert azon sopánkodtak nagynénémel, hogy ilyesmi nem fordult még elő, mert mi rendes család vagyunk, nem fordult elő, hogy részegen, félmeztelenül, a rendőrség hozzon haza valakit. És nagynéném mindenáron el akarta simítani a dolgot, telefonálni akart, mert a fodrásztól jól ismerte a rendőrfőnök feleségét. És mert őt is szokta vinni a Pobedával a kapitány, azt akarta, hogy most azonnal telefonál, hogy tépjék szét a jegyzőkönyvet, és én úgy röhögtem a gondolattól, hogy az lesz ám a fényes dolog, ha kitudódik, hogy részegen

felcsapott fiákeresnek Tomi. És meg akartam mondani az igazságot, de csak csuklani és röhögni tudtam. Azt, hogy nincs is szó semmilyen büntetésről, sem pedig tömlőcről, pedig nagyanyám már azért óbégatott, hogy a tömlőc szalmáján fogok megrohadni. És akkor belealudtam a jeremiádba. Ezt apám szokta mondani, ha egyszerre mind a hárman, anyám, nagyanyám és nagynéném is rákezdte a jajgatást, az a jeremiáda.

Szóval belealudtam a jajongó kórusba, s csak éjfél után ébredtem fel. Dani és Feri jött utánam, azt mondták, már a parkban van az egész osztály, csak én hiányzok, aztán mehetünk szerenádot adni. Előbb a tanároknak adunk éjjeli zenét, aztán elmehetünk a lányos házakhoz is, és én azt mondtam, hogy akkor megyek csak, ha az oszi után rögtön hozzád megyünk.

– Éva legyen az első, mert annak, az a rendje – de nem kellett erősködjek, mert beleegyeztek.

Azért akartam így, mert a két bentlakó, a falusi bumburgyák osztálytársaink tízliteres fonott korsót cipeltek magukkal. És tudtam, hogy apádék behívna minket, és én nem akartam teljesen részegen odamenni, meg hogy a többiek teleokádják a házatokat, mert tudod... Mondtam már, hogy majd te leszel a feleségem, és akkor mit szólnának anyádék, ha úgy ismernének meg, hogy tajt részeg vagyok.

Mindenkin csokornyakkendő volt, és a gengsztercsíkos öltöny. Azt énekeltek a földrajztanárnak, hogy „Oh du lieber Augustin, Augustin”, mert őt is Augustinnak hívták, de a cigányok nagyon elszúrták, mert azt hitték, hogy ez a történelemtanár, az, aki kicsi elvtársnak szólított minket.

Úgy szólított, hogy Dani kicsi elvtárs, jöjjön ki és beszéljen a bolsevik párt megalakulásáról. És mert a primás azt hitte, hogy az elvtárs elvtársnál vagyunk, rázendített az internacionáléra.

És akkor mi mindannyian vigyázzba vágtuk magunkat, és a földrajztanár nem engedett be, pedig láttuk, hogy valaki mozog a lakásban. Azt hitte, hogy gúnyolódunk vele, mert mindenki tudta róla, hogy öt évig volt valami szibériai fogolytáborban.

Hát képzeld, ilyen rosszul kezdtük, és akkor a cigányoknak Feri elsütötte azt a viccet, hogy ne húzzák neki azt a föl-fölt, amiben rabok vagyunk, hanem azt a föl-fölt, amiben vitézek vagyunk. És a primás, akinek a kialkudott bére mellé még egy hatalmas takonytemető pofont is ígért Feri, kéretlenül, még mielőtt szólhattunk volna, az Elvtárs ablaka alatt elkezdte, azt, hogy „Föl-föl vitézek a csatára, a szent szabadság oldalára...”, és akkor a két részeg bumburnyák teli torokból üvöltötte, hogy „mennydörög a kolbász, csattog a sajt, ez lelkesíti evésre a magyart.”

És a Történelem elvtárs megtapsolta őket, azt mondta, hogy az ilyen horthysta fasiszta szövegeket nagyon helyes, ha kigúnyoljuk. És behívott minket. Látszott, hogy senkire sem várt, mert előző évben meg akarták verni, nemhogy szerenádoztak volna az ablaka alatt, úgyhogy kijelentette, már rég nem érezte magát ilyen jól, s kihozott egy üveg pálinkát, amit aztán körbeadtunk.

Én éreztem, hogy nem aludtam ki a sörözést, a rendőr Tomival betermelt keveréket, s csak éppen egy fél kortyot ittam, de a fejembe szállt.

Így aztán a második üvegből nem is ittam, csak tettem magam, mert a többiek a Történelem elvtárssal kórusban számoltak, mint a bábszínházban az előadás kezdetét jelző gongütést a gyermekek.

Azt számolták, hogy ki, mennyi kortyot iszik. És úgy berúgott a banda, hogy az már maga volt a teljes részegség. A tanáron látszott, hogy nem várt senkit, mert csak egy elnyúzott tornaing volt rajta, kilátszott belőle szőrös melle. Pont úgy nézett ki, mint az az ember, aki után a kölykök azt szokták kiabálni, hogy bácsi vegye le a pulóverét.

És mindenféle trágárságokat énekeltünk, hogy azt mondja, zingi-zongoráznak a kipi-kuplerájban, meg azt, hogy átdobták a szart a kerítésen, és Történelem elvtárs nagyon elégedett volt, azt akarta, hogy menjünk el együtt, és adjunk éjjelizenét a nőjének, és ha otthon van a férje, akkor verjük el, de aztán rájött, hogy nem az a legjobb megoldás. Hogy a Sztálin-szobornál kell elénekelni a szulikó című grúz dalt. És el is próbáltuk, meg azt is, hogy volga-volga, de akkor a szomszédok fenyegetőzni kezdtek. Az emeletről leöntött valaki egy veder vizet, s amikor az udvari padon elaludt a Történelem, az a história, akiben nem létezett ókor és középkor, és aki úgy beszélt a nagy szomszédról, hogy a „szovjet kontinens”, akkor szép csendben leléptünk, mert már az egyik korsó bor is elfogyott, és még mindig nem jutottunk el az osziig.

És úgy ment az osztály az utcán, mint sorozásra a falusiak. Összevissza lődörögve, és kántált mindenki, meg hangosan hóbörögtek, hogy az első embert, aki szembejön velünk, azt meg fogjuk verni, de aztán nem jött senki, még a tücskök is elbújtak, és a madarak is csendben maradtak, de az is lehet, hogy nem miattunk, hanem azért, mert akkor kezdett el csöpörészni.

Már hajnalodott, elindultak a buszok, és akkor mi libasorban fölszálltunk a kórházi járatra, és a hátsó ajtó mellett ülő kasszásnőnek mindenik azt mondta, hogy majd hátul. Hogy a következő fizet. És végimentünk a buszon, az elsők már leszálltak, amikor a többiek még lent álltak a járdán, de a sofőr sem mert szólani, mindenkinek köszönt, és akkor az a marha Laji kiadta a jelszót, hogy most elmegyünk gyónni, mert éppen nyitott a templom is.

Megálltunk a gyóntatófülke előtt, és amikor jött az öreg plébános, akkor Dani megkérdezte, hogy nem inna a korsóból egy kis misebort. Tetszik tudni olyan mise, hogy semmise.

Aztán röhögtünk, mert semmi sem maradt a korsókban. De a két bumburnyák cipelte, mert ilyen értéket nem lehet csak úgy elhagyni. Azt haza kell vinni.

A pap nagyon félt, de engedett az erőszaknak, mert olyan széket csináltunk ketten, mint ahogy az összefont kezeket szokták vinni a kisgyermeket. És felültették a többiek erre a hordszékre.

Akkora pofával, olyan hangosan gyónt mindenik, hogy kihallatszott a gyóntatószékből, és a két vénasszony, aki az oltár előtt imádkozott, kimenekült a templomból, és az öreg plébános is ki akart jönni, de őt nem engedték. Azt mondta Dani, hogy a papokat eskü kötelezi, hogy meghallgassák a szentgyónást. És ha most cserbenhagy ennyi bűnöst, akkor feljelentjük a pátrnál, a püspöknél, és áttér az egész banda jehova hitre. Így aztán az öreg papnak végig kellett hallgatnia minden ocsmányságot, amit kitaláltunk, csak Feri nem disznólkodott. Ő azt

gyónta meg, hogy kora reggel nem nyújtottunk elsősegélyt egy embernek, aki fuldokolt, és elmesélt mindent.

De akkor már odajött a templomba a városi párttitkár és a rendőrkapitány, mert a végállomásra telefonált a buszsofőr, hogy randalírozunk. És nem a rendőrségre kellett menjünk, hanem a pártbizottság épületébe, amely néhány éve még a katolikus legényegylet központja volt. És ott is Dani vitte a prímet, hogy mi csak azért mentünk be a templomba, mert a vénasszonyok panaszkodtak, hogy a pap hamisítja a szenteltvizet.

– És ez visszaélés a proletár jóindulattal, mert amíg el nem érjük, hogy felszámolódjon magától a klerikális reakció, addig iszonyatos mennyiségű szenteltvizet fognak hamisítani, és ezért a kotyvalékért pontosan annyit tesznek majd a ministráns perselyébe az emberek, mintha valódi lenne.

– A titkár elvtárs ismeri anyámékat. Ugye a kapitalizmusban, a felszabadulás előtt ők is reformátusok voltak, mint maga. Na ugye, a kálvinisták nem gyónnak, mert én apámék révén kálvinista származású vagyok...

A párttitkár megsejtette, hogy át akarjuk verni, tárgyalt is egy aktivistával valamit, és biztos arra gondoltak, hogy jobb, ha nem keletkezik nagyobb felhajtás a heccünkéből, mert akkor rajtuk fog röhögni a város. És elengedtek, de úgy, hogy összeírták a címeinket, és két aktivista kísért, hogy rendben hazamenjünk, hogy fogyjon el végre az utcáról a csapat.

És ezért nem mentünk be hozzátok. Pedig én azt mondtam, hogy még a hajnali szerenád is jobb lenne, mint a semmi. De a párttitkár nem engedélyezte, azt mondta, hogy elkobozza a cigányokat, pedig azok olyan babonások, hogy a templomba sem jöttek velünk. Így aztán ki sem fizettük őket.

Én tudtam, hogy te szinte minden pénzedet arra költötted, hogy meg tudd vendégelni az osztályt. Mert valamelyik elárulta, hogy a végzős lányok közül csak hozzád fogunk elmenni.

De ezért a szerenádos gyónásért nem lett belőle semmi.

Azt gondoltam, hogy megsértődtél, mert telefonáltam a szomszédból, de nem vette föl senki a kagylót, pedig még a patefonomat is átvittem, feltettem azt a lemezt, amit te vettél a tizennyolcadik születésnapomra. De hiába csengettem, mert anyád sem vette fel. Pedig máskor ő szokta felvenni, és akkor én lecsapom, mert nem tudok vele beszélni.

Az öregember letette maga mellé a fréziacsokrot, arra a napra gondolt, amelyet hatvan év után is úgy tudott átélni, mintha mindez csak tegnap történt volna.

Még most is bűnösnek érezte magát.

Mintha nem telt volna el hat évtized, magányosan, teli önváddal. Hiszen ha akkor elmegy a találkára, Éva nem egyedül napozik a gát alatt, és akkor az sem történhetett volna meg, hogy belefut, hogy beakad a háború alatt felrobbantott gát maradványaiba.

A temető helyét nézte. Már legalább húsz éve nem temettek ide, s aki akarta, városi költségen elvihette a halottait, de Éva szülei, akkor, amikor a rendeletet hozták, még éltek, és azt mondták, nem bolygatják.

Csak a márványszobrot vitték át az új köztemetőbe, azt, amit az öregember faragott. Éva teljes alakos szobrát, de a kőpad elvitelét nem engedélyezte a városi tanács. Pedig része volt a szobornak, mögötte állt Éva, mintha valakire várna. Az nem is szerepelhetett a temetői köztulajdont felsoroló leltárunkban. De valaki jó előre kinézte magának a hatalmas platán alatt álló padot, s a telkesítéskor, amikor már elgyalulták a hantok nyomait is, tényleg az egyik városi potentát kapta építési telekként a kőpados, platános területet.

Már dolgoztak a nagy sárga földgépek. Közművesítették a cövekekkel kijelzett utcákat, s az öregember látta, hogy a földhányás tetejére néha csontokat rak föl a gép hatalmas kanala.

Tudta, hogy most már soha többet nem jöhet a padhoz. Napok kérdése, hogy kiássák az alapokat, és hogy elkerítsék a telket.

Már így is csak pénzért engedte be a hajdani temetőkapun az őt.

Ott, ahol a ravatalozó állott valaha, nagy alumínium konténerirodát raktak le. Tetején virított a tervezett városrész színes képe.

„Nyugalom szigete. Lakópark és rezidenciális villanegyed.”